

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะซึ่งจะได้กล่าวตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1.1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูประถมศึกษาใน 5 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

1.1.3 ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

1.1.5 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.2 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูประถมศึกษา ตามตัวแปรต่อไปนี้

1.2.1 เหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.2.2 ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.2.3 ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน

1.3 เพื่อรวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของครูประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2. สมมติฐาน

2.1 ครูประถมศึกษาที่มีเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แตกต่างกัน

2.2 ครูประถมศึกษาที่ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แตกต่างกัน

2.3 ครูประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แตกต่างกัน

3. วิธีการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 266 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

3.2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน

3.2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

3.2.2.1 ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มี 14 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก .6466 - .8470 และค่าความเชื่อมั่น .9508

3.2.2.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น มี 9 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก .3897 - .7416 และค่าความเชื่อมั่น .9407

3.2.2.3 ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 2 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก .4521 - .8961 และค่าความเชื่อมั่น .9345

3.2.2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มี 14 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก .5022 - .7327 และค่าความเชื่อมั่น .9221

3.2.2.5 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มี 10 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก .6798 - .9041 และค่าความเชื่อมั่น .9645

3.2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของครูประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยขอหนังสือจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และขอหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือให้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และรวบรวมส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.4.1 หาค่าความถี่และค่าร้อยละของแต่ละรายการในแต่ละตัวแปร

3.4.2 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นรายข้อ รายคำ โดยภาพรวม และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.4.3 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระหว่างกลุ่ม โดยหาค่าการทดสอบที (t-test) และหาค่าการทดสอบเอฟ (F-test)

3.4.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่หลังจากพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

4.1 ระดับการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง และการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นในแต่ละด้าน พบว่า

4.1.1 ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และศึกษาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

4.1.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลางซึ่งต่ำกว่าการปฏิบัติอื่น ๆ 3 อันดับแรก คือ เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นด้วยการประชุมสัมมนา เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นด้วยการใช้แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นด้วยการศึกษาจากเอกสาร

4.1.3 ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับความเวลาเรียนให้สอดคล้องกับความสำคัญของเนื้อหาที่สอนในแต่ละครั้งอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อยจนถึงระดับปานกลาง การปฏิบัติที่อยู่ในระดับน้อยซึ่งต่ำกว่าการปฏิบัติอื่น ๆ 3 อันดับแรก คือ จัดทำหนังสือเรียนขึ้นใหม่ จัดทำคู่มือครูขึ้นใหม่ และจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ขึ้นใหม่

4.1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลางซึ่งต่ำกว่าการปฏิบัติอื่น ๆ 3 อันดับแรก คือ เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน สร้างบทเรียนสำเร็จรูปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และนำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของท้องถิ่น

4.1.5 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การใช้การสังเกตเป็นวิธีการเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลางซึ่งต่ำกว่าการปฏิบัติอื่น ๆ 3 อันดับแรก คือ นำผลจากการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาปรับปรุงคู่มือครู นำผลจากการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาปรับหนังสือเสริมประสบการณ์ และสอบถามประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4.2 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษา จำนวนตามตัวแปรเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

4.2.1 จำนวนตามตัวแปรเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปรากฏว่าการปฏิบัติของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่สนใจและสวักใจสอน และโรงเรียนจัดให้สอนมีการปฏิบัติด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และมีการปฏิบัติด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนที่สนใจและสวักใจสอนมีการปฏิบัติในระดับมาก ในขณะที่ครูผู้สอนที่โรงเรียนจัดให้สอนมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

4.2.2 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ปรากฏว่าการปฏิบัติของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี มากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี มีการปฏิบัติด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นและด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 5 ถึง 10 ปี และมากกว่า 10 ปีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4.2.3 จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน ปรากฏว่าการปฏิบัติของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่อมีการปฏิบัติด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติในระดับมาก ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีการปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

4.3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษา จำแนกตามเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน ตามสมมติฐานข้อที่ 2.1 - 2.3 ปรากฏผลดังต่อไปนี้

4.3.1 ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจและสมัครใจสอนอยู่ที่โรงเรียนจัดให้สอนมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยภาพรวมและด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ครูผู้สอนที่สนใจและสมัครใจสอนมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมากกว่าครูที่โรงเรียนจัดให้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

4.3.2 ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยภาพรวมมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.3 ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการปฏิบัติด้านอื่นและโดยภาพรวม ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

4.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของครูประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4.4.1 ปัญหาอุปสรรคของครูประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4.4.1.1 ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ขาดการส่งเสริมในการเชิญวิทยากรที่ตีมาให้ความรู้ และขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4.4.1.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ ขาดงบประมาณสนับสนุน มีภารกิจอื่นมากไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ และขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ

4.4.1.3 ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ ขาดวิทยากรแนะนำในการปฏิบัติงาน ขาดงบประมาณดำเนินการ และขาดความรู้ในวิธีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4.4.1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ ขาดงบประมาณดำเนินการ มีภารกิจอื่นมากไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ และขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ

4.4.1.5 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ ขาดงบประมาณ ขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และมีภารกิจอื่นมากไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่

4.4.2 ข้อเสนอแนะของครูประถมศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีความถี่สูงสุด 5 อันดับแรก คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรจัดส่งเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นให้ถึงโรงเรียน ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นต้นแบบในระดับอำเภอและระดับจังหวัด หน่วยงานระดับสูงกว่าโรงเรียนควรให้การสนับสนุน และโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตบริการของโรงเรียน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานการสอน เช่น งานอาหารกลางวัน งานสหกรณ์ งานอนามัยโรงเรียน ฯลฯ ครูผู้สอนต้องแบ่งเวลาให้พอกับปริมาณงานที่ตนเองรับผิดชอบในแต่ละวัน ในขณะที่ในเวลาปกติ ครูผู้สอนต้องมีการหาพื้นที่ในการสอนมากสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง และต้องสอนหลายกลุ่มประสบการณ์ จึงทำให้ครูไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจะเป็นเรื่องใหม่และมีครูผู้สอนบางส่วนที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเลย (สงัด อุทรานันท์, 2532 : 310) แต่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นก็เป็นเจตนารมณ์สำคัญของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ครูผู้สอนจึงตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ปราณี เปี่ยมกล้า, 2537 : 162) ด้วยเหตุดังกล่าวน่าจะมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษารายด้านพบว่า ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาเมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพแต่ละท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : คำนำ) โดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ จัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรเพื่อแจกจ่ายให้กับ

โรงเรียนอย่างทั่วถึง เช่น หลักสูตร หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ศูนย์วิชาการและภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เอกสารเสริมความรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น เพื่อให้ครูใช้ศึกษาค้นคว้า ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ ครูผู้สอนมีการปฏิบัติด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ให้การส่งเสริมสนับสนุนเรื่องการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังที่ กรมวิชาการ (2536 : 11) กล่าวว่าในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการศึกษาสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะของท้องถิ่นเพื่อศึกษาในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่น สภาพการจัดการศึกษาในด้านบุคลากรทางการศึกษา ครู อาจารย์ และสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น และแม้ว่าครูผู้สอนจะมีความใกล้ชิด มีความผูกพันกับท้องถิ่นดีพอสมควร แต่เนื่องจากครูผู้สอนมีงานในหน้าที่หลายอย่าง การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นจึงกระทำไม่ได้เต็มที่และไม่ครอบคลุมทุกด้าน (ปราณี เปี่ยมกล้า, 2537 : 164) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะส่งผลให้การปฏิบัติด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เพียงบางส่วน ได้แก่ การเพิ่มเนื้อหาที่เป็นสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น การลดเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และการปรับคาบเวลาเรียนให้สอดคล้องกับความสำคัญของเนื้อหาที่สอนในแต่ละครั้ง เป็นวิธีการที่ครูผู้สอนสามารถกระทำได้ทันทีและเป็นลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ครูผู้สอนกระทำอยู่แล้ว (วิจิตร ไชยศิลป์, 2537 : 168) ส่วนการจัดทำหลักสูตรขึ้นใหม่นั้นเป็นวิธีการที่ยุ่งยากในการจัดทำและต้องขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2536 : 67) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงน่าจะส่งผลให้การปฏิบัติด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน

ด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นั้นครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตร เช่น การประเมินผลโดยพิจารณาจุดมุ่งหมาย การประเมินผลโดยพิจารณาประสบการณ์การเรียนรู้ การประเมินผลโดยพิจารณาผลการเรียนการสอน การประเมินผลด้วยวิธีการต่าง ๆ ครูผู้สอนมีพื้นความรู้ตั้งแต่เรียนในระดับปริญญาตรี เมื่อมาปฏิบัติงานในหน้าที่ ครูผู้สอนก็ไม่เคยได้รับการทบทวนความรู้เดิมหรือได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวจากหน่วยงานที่สังกัดเลย นอกจากครูผู้สอนจะทบทวนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (นันทิตา อนันตพันธ์, 2539 : 100) ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะส่งผลให้การปฏิบัติด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษาตามตัวแปรเหตุผลในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยภาพรวมและด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ในข้อ 1 การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ เพราะครูผู้สอนระดับประถมศึกษาทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาที่ตนเองได้รับมอบหมาย ประกอบกับโรงเรียนอยู่ในชุมชน ครูผู้สอนจึงย่อมมีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นดีพอ ซึ่งสอดคล้องกับพะยอม แก้วกานิน (2533 : 33-38) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจะสำเร็จได้ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและท้องถิ่นโดยยึดแนวทางของกรมวิชาการเป็นหลัก ประกอบกับมีการนิเทศทั้งระดับภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานและช่วยเหลือครูผู้สอนทุกระดับชั้น และนอกจากครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะมีงานสอนเป็นงานหลักแล้ว ยังมีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอนด้วยเหมือน ๆ กัน ด้วยเหตุดังที่กล่าวมา จึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีเหตุผลในการสอนต่างกันมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตครูผู้สอนที่สนใจและสมัครใจสอนมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมากกว่าครูผู้สอนที่

โรงเรียนจัดให้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการประเมินผลและปรับปรุง
 แกไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูผู้สอนที่สนใจและสมัครใจสอน
 มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมากกว่าครูผู้สอนที่โรงเรียนจัดให้สอนอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ในข้อที่ 1 การที่ปรากฏผลการวิจัย
 เช่นนี้ อาจเป็นเพราะประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนแต่ละคนขึ้นอยู่กับเหตุผลในการ
 ปฏิบัติงาน ดังที่ ชูศักดิ์ แสนปัญญา (2535 : 12) ชีวรุณี ประทุมพรรัตน์ (2529 : 4) และ สงวน
 สิทธิเลิศอรุณ (2523 : 237) ให้ความเห็นตรงกันว่า ในการจัดครูเข้าสอนนั้นต้องคำนึงถึงความถนัด
 และความสนใจวิชานั้นจริง ๆ ครูที่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเนื่องจากความสนใจและ
 ความสมัครใจย่อมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สวัสดิ์ เรืองวิเศษ (2535 : 6-7) กล่าวว่า การ
 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความภูมิใจ มีความ
 มั่นใจในความรู้ ความสามารถและจะส่งผลถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับที่
 รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์ (2536 : 45-53) กล่าวว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น
 สิ่งสำคัญต้องสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้
 กิจกรรมบรรลุจุดหมาย ในขณะที่ครูที่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเนื่องจากโรงเรียน
 จัดให้สอน ย่อมขาดความพึงพอใจในการสอน ขาดความกระตือรือร้น และขาดแรงจูงใจในการ
 ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะตนเองขาดความถนัด ไม่มีความสนใจที่จะสอน แต่เมื่อโรงเรียนจัดให้สอน
 จึงเปรียบเสมือนการถูกบังคับให้สอน ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่แล้ว
 อนงค์ศิริ วิชาลัย (2533 : 59) ให้ความเห็นว่า ยังส่งผลต่อเจตคติของครูต่อวิชานั้น ๆ และทำให้ครู
 ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
 ชีวิตด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและด้านการประเมินผลและปรับปรุง
 แกไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนขาดความรู้พื้นฐาน (ปราณี เปี่ยมกล้า, 2537 :
 174) ครูผู้สอนที่สนใจและสมัครใจสอนจึงมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้มากกว่าครู
 ผู้สอนที่โรงเรียนจัดให้สอน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนที่สนใจ
 และสมัครใจสอนมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้าน
 การเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและด้านการ
 ประเมินผลและปรับปรุงแกไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่า
 ครูผู้สอนที่โรงเรียนจัดให้สอน

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษาตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ในข้อ 2 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร สุชี (2529 : 97) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ย่อมมีความเชี่ยวชาญในการทำงานนั้น ๆ สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มักจะสร้างสมความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการสอนไว้มาก รู้แนวทางการปฏิบัติงาน ในขณะที่ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยยังขาดทักษะ ความรู้ความสามารถและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในวิชานั้น ๆ เพราะเพิ่งเริ่มสอน จึงยังไม่รู้แนวทางการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุดังกล่าว น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี

ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และด้านการประเมินและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ในข้อ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานนิเทศก์ได้จัดอบรมครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารเสริมความรู้กลุ่มสร้างเสริม-

ประสบการณ์ชีวิตให้แก่ครูผู้สอน นอกจากนี้ กรมวิชาการ ได้จัดทำคู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2536 : คำนำ) ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา จึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูประถมศึกษาตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ในข้อ 3 การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดกลางมักจะเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชนบท โรงเรียนและชุมชนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน ประกอบกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางยังคงพอมีเวลาว่างบ้าง เนื่องจากงานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานการสอนน้อยกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงมีโอกาสดูแลศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ ในขณะที่ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีงานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานการสอนมาก ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะมีอยู่ในเมืองหรือชุมชนใหญ่ที่ความผูกพันระหว่างโรงเรียนและชุมชนค่อนข้างมีน้อย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นจึงกระทำได้น้อย ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่

ส่วนการปฏิบัติด้านอื่นและโดยภาพรวม ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ในข้อ 3 การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ทุก

โรงเรียนไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนขนาดใดก็ตามต่างดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยยึดแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมวิชาการ ซึ่งได้เสนอแนะจุดมุ่งหมาย แนวทาง และขั้นตอนเดียวกัน ครูผู้สอนในโรงเรียนทั้งสามขนาด จึงดำเนินการเหมือนกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ นันทา แววสง่า (2535 : 135) ที่กล่าวว่า ครู ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใดได้ผ่านการอบรมตามโครงการมาเหมือนกัน หลักการ แนวทาง และวิธีการในการปฏิบัติย่อมคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ พวงเพ็ชร ตันติวิวัฒน์ (2534 : 112) ยังกล่าวอีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต่างก็ได้รับการจัดสรรทรัพยากร ปัจจัยสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน อีกทั้งยังมีแนวทางดำเนินงานที่ต้องกระทำภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ และนโยบายอันเดียวกัน ทำให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัย เรื่อง สภาพการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในประเด็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและศึกษาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หน่วยศึกษานิเทศก์ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ครู โดยจัดให้มีการประชุม การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่หรือจัดหาหนังสือเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแก่ครูผู้สอน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลางต่ำกว่าการปฏิบัติอื่น ๆ 3 อันดับแรก คือ เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นด้วยการประชุมสัมมนา เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นด้วยการใช้แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นด้วยการศึกษาจากเอกสาร ดังนั้น ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรจัดส่งบุคลากรไปติดตามผลและช่วยเหลือครูในเรื่องวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในประเด็นการจัดทำหนังสือเรียนขึ้นใหม่ จัดทำคู่มือครูขึ้นใหม่ และจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ขึ้นใหม่อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในเรื่องดังกล่าว

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในประเด็น การเชิญวิทยากร ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน สร้างบทเรียนสำเร็จรูปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และนำนักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการควรจัดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของเรื่องดังกล่าว

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลางต่ำกว่าการปฏิบัติอื่น ๆ 3 อันดับแรก คือ นำผลจากการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาปรับคู่มือครู นำผลจากการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาปรับหนังสือเสริมประสบการณ์ และสอบถามประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ครูโดยจัดให้มีการประชุมสัมมนา เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

1.6 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจและสมัครใจสอนมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการเลือกใช้ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและด้านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่าครูผู้สอนที่โรงเรียนจัดให้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ดังนั้น ในการจัดครูเข้าสอนวิชาต่าง ๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรคำนึงถึงความสนใจและสมัครใจเป็นหลัก

1.7 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแก่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี

1.8 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนาในเรื่องการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นแก่ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกับการปฏิบัติงานของครู ในปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาสภาพการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษาในกลุ่มประสบการณ์และระดับชั้นอื่น ๆ